

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΤΑΒΑΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

A. Ενεργητικά αμετάβατα ρήματα : έχουν ενεργητική διάθεση και η ενέργεια του υποκειμένου δε μεταβαίνει σε κάτι άλλο

B. Ενεργητικά μεταβατικά ρήματα : έχουν ενεργητική διάθεση και η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει σε κάτι άλλο

- Κάποτε πολλά μεταβατικά ρήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως αμετάβατα
π.χ. Σπουδάζω στα Γιάννενα αλλά Σπουδάζω φιλολογία

Το πρόσωπο, ζώο ή πράγμα στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του υποκειμένου του ρήματος ονομάζεται **αντικείμενο**. Ως αντικείμενο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα ουσιαστικό, μια αντωνυμία, μια ολόκληρη πρόταση ή και οποιοδήποτε μέρος του λόγου ή φράση ουσιαστικοποιημένα (με άρθρο). Απάντα στην ερώτηση τι, σε τι, ποιον, σε ποιον .

π.χ. Οι μαθητές συγκρίνουν *τους καθηγητές*. Δεν έβλαψα *κανένα*. Υποσχέθηκε *ότι θα με βοηθήσει*. Η πρόνοια βοηθάει *τα ορφανά*. Όλοι γνωρίζουμε *τα πρέπει και τα δεν πρέπει*. Σεβόμαστε *τους ηλικιωμένους*. Να σκέφτεσαι όχι μόνο *το σήμερα* αλλά και *το αύριο*. Δεν μου είπε ακόμη *το πότε*.

Γ. Μεταβατικά μονόπτωτα ρήματα είναι εκείνα που δέχονται αντικείμενο σε μια μόνο πτώση Έτσι το αντικείμενό τους μπορεί να είναι είτε σε αιτιατική είτε σε γενική . Η γενική μπορεί να αντικατασταθεί με εμπρόθετο αντικείμενο.

- π.χ. Διάβασα *τα μαθήματά μου* (εξωτερικό αντικείμενο)
Γράφει *το γράμμα*. Έζησε *τη ζωή του* (εσωτερικό ή σύστοιχο αντικείμενο)
Μιλάει *του συμμαθητή του* (γενική)
Μιλάει *με τον συμμαθητή του* (εμπρόθετο αντικείμενο)

Δ. Μεταβατικά δίπτωτα ρήματα είναι εκείνα που χρειάζονται ως συμπλήρωμα δύο αντικείμενα, σε δυο πλάγιες πτώσεις

Έτσι τα αντικείμενα μπορεί να βρίσκονται στις εξής πτώσεις :

α. αιτιατική (άμεσο) + γενική (έμμεσο)

Κάνεις *κακό του εαυτού σου*

β. αιτιατική + αιτιατική

Κάνεις κακό στον εαυτό σου (η εμπρόθετη αιτιατική αποτελεί το έμμεσο αντικείμενο)

γ. αιτιατική προσώπου (άμεσο) + αιτιατική πράγματος (έμμεσο)

Ο κ. Χ. κάνει *στους φοιτητές πειράματα*

δ. με εμπρόθετο που αντικαθιστά το έμμεσο αντικείμενο.

Πρόσφερε *σε μένα το κάθισμά του* (σε μένα =μου : εμπρόθετο αντικείμενο)

Ε. Γενική προσωπική Πρόκειται για τη γενική της προσωπικής αντωνυμίας (μου) που βρίσκεται κοντά σε απρόσωπα ρήματα ή απρόσωπες εκφράσεις ή ακόμη και σε αμετάβατα ή μεταβατικά ρήματα, όπου όμως δεν έχει θέση αντικειμένου. Φανερώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η έννοια του ρήματος και δηλώνει ότι αυτό συμμετέχει σε ό,τι εκφράζει το ρήμα ή δέχεται ωφέλεια ή βλάβη από αυτό που εκφράζει η πρόταση

π.χ. Μου πονάει το στομάχι

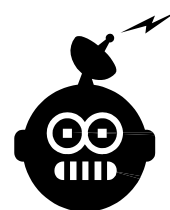
Να μου το θυμηθείς

Μου χρειάζεται απόλυτη ηρεμία

Φύλλο εργασίας

1. Βρες τα αντικείμενα των φράσεων που ακολουθούν και χαρακτηρίσε τα ως άμεσα ή έμμεσα:

Μου έφερε ένα θαυμάσιο δώρο
Οι μαθητές διαβάζουν με προσοχή το κείμενο
Οι νέοι αποτελούν την ελπίδα της χώρας μας
Είπε στον παππού του το παράπονό του
Σου εξιστόρησε τι έγινε χθες στο σχολείο;
Φόρτωσε το αυτοκίνητο με ψώνια
Μας εξέτασε τα θρησκευτικά με κάθε λεπτομέρεια

2. Σχημάτισε δικές προτάσεις που να περιέχουν αμετάβατα ρήματα (δύο προτάσεις), μεταβατικά ρήματα με σύστοιχο αντικείμενο (τρεις προτάσεις), μεταβατικά δίπτωτα ρήματα (τρεις προτάσεις).

3. Στις παρακάτω περιόδους να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

α. ο δάσκαλος τιμώρησε αυστηρά τους μαθητές.
.....

β. το έργο αυτό προβάλλει ιδιαίτερα την προσωπικότητα του καλλιτέχνη.
.....

γ. όλοι αντιμετώπιζαν το Γιώργο με σεβασμό.
.....

δ. θεώρησαν το Γιάννη υπεύθυνο για το ατύχημα.
.....

ε. ο διευθυντής τού πρόσφερε μια νέα θέση στην επιχείρηση.
.....

4. Στις παρακάτω προτάσεις να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

α. ο διαβάτης παρασύρθηκε από ένα αυτοκίνητο.
.....

β. ο κύριος Γεωργίου συκοφαντήθηκε από τους πολιτικούς του αντιπάλους.
.....

γ. ο τραυματίας μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο από περαστικούς.
.....

δ. τα παιδιά ενθουσιάστηκαν από τη θεατρική παράσταση.
.....